

Norges miljø og biovitenskapelige universitet

Handelshøgskolen

Eksamen i: **ECN 120 – Makroøkonomi I H2023**
Tirsdag 19. desember 2023, kl 04:00-17:30 (3,5 timer)
Dette er oppgavene for **del 1 (fleirvalg)**

Verktøy: **C3: alle typer kalkulatorer, alle andre hjelpemidler - inkludert digitale**
Det er ikke tillatt å motta hjelp fra andre under eksamen

Fagansvarlig: Eirik Romstad.

Ekstern kontrollør av oppgaveteksten: Bjarne Ytterhus, Handelshøyskolen BI

Tekniske problemer på eksamen meldes IT (tlf.6723 0555)

Les instruksene under nøye:

- Eksamen har tre hoveddeler (poeng og anbefalt tid i parantes): (1): 40 fleirvalgsspørsmål (40 poeng, 75 minutt), (2) fem grafiske analyser (30 poeng, 60 minutt), og (3) fem kortere spørsmål (30 poeng, 60 minutt). **Totalt antall poeng er 100. 15 min til innsending del 2/3.**
- Del 1 omfatter 40 fleirvalgsspørsmål med tilfeldig rekkefølge og svaralternativa randomisert.
- **Marker for valgt svaralternativ – kun et svaralternativ pr spørsmål. Hvert spørsmål teller 1 poeng. Det er ikke fratrukk for feil svar på et spørsmål.**
- Del 2 og 3 kommer som egen samla del når du er ferdig med denne delen (del 1).
- **Når du har sendt inn del 1, kan du gå til del 2 og 3 i WiseFlow med ett forbehold: Oppgaveteksten for del 2 og 3 åpner først kl 14:10.**
- **Når du har sendt inn del 1, er det ikke mulig å gå tilbake til denne delen av eksamen.**

Lykke til!

===

I fasiten er rett svar markert med feit skrift

Merk at rekkefølga på spørsmål og svaralternativa var randomisert i WiseFlow, her er det noe meir struktur over rekkefølga på spørsmåla

DEL 1: Fleirvalg (40 POENG – ETT svaralternativ – verdt 1 poeng)

- Nasjonalregnskapslikninga $Y = C + I + G + NX$ kan også skrives som:
 - $Y = \text{arbeidsinntekt} + \text{kapitalinntekt}$
 - $Y = S_{\text{off}} + S_{\text{priv}} + C$
 - $Y = PQ + NX$
 - $Y = I/r$
- BNP/innbygger er **ikke** et potensielt mål på velferd fordi:
 - Data som brukes er unøyaktige
 - Velferd måles i nytte, ikke kroner og øre**
 - Det utelater verdien av import
 - Det ikke vurderer om økonomien er i likevekt eller ikke
- Likevektsprisen, P^* , i et varemarked er den prisen som:
 - Maksimerer forbruket av varen
 - Maksimerer velstanden ved forbruket av varen
 - Gjør tilbudet lik etterspørselen**
 - Gjør at varemarkedet fungerer optimalt
- Et fellestrekk med perspektivmeldingene er at de spesielt framhever den langsiktige betydninga av:
 - Verdiskapinga fra arbeid**
 - Oljefondet
 - At eksporten er større enn importen
 - Markeder og insentiver
- Ei viktig drivkraft bak den omstillinga som har skjedd i Norge etter andre verdenskrig er:
 - Auka sysselsetting i K-sektor
 - Demokratisk styresett
 - En stor offentlig sektor
 - Redusert toll for eksportvarer, f.eks. gjennom EFTA og seinere EØS-avtalen**
- Høgere alternativverdi av tid innebærer at potensielle arbeidstakere må ha for å jobbe like mye som før:
 - Høgere reallønn**
 - Høgere nominell lønn
 - Bedre støtteordninger, f.eks. sjukelønn og barnetrygd
 - Meir fleksibel arbeidstid
- Lågere renter fører til at:
 - Importerte varer og ferie i utlandet blir billigere
 - Husholdningene sparer meir
 - Verdien av boligformuen blir høgere**
 - Investeringene synker
- Stagflasjon innebærer:
 - Høg prisvekst
 - Stagnasjon i økonomien som følge av for høg import
 - Høg lønns- og prisvekst samtidig som sysselsettinga faller**
 - Stagnasjon i økonomien som følge av for høge skatter
- Reallønna i et arbeidsmarked uten tarifflønn er lik:
 - Den marginale verdiskapinga fra arbeid**
 - Den den nominelle lønna korrigert for skatter og avgifter
 - Lønna i andre sektorer
 - Den nominelle lønna korrigert for eksport og import

10. Når høy inflasjon skyldes at importerte varer blir dyrere i en liten økonomi:
- Har restriktiv pengepolitikk liten virkning fordi det ikke påvirker økonomien i andre land
 - Er skadevirkningene av restriktiv pengepolitikk ofte større enn fordelene
 - Er restriktiv pengepolitikk fornuftig viss det bidrar til å styrke verdien av egen valuta**
 - Er restriktiv pengepolitikk fornuftig fordi det auker den økonomiske aktiviteten
11. Velferdsgevinstene ved motsyklisk konjunkturpolitikk er vanligvis størst ved:
- Negative etterspørselssjokk**
 - Positive etterspørselssjokk
 - Negative tilbudssidesjokk
 - Positive tilbudssidesjokk
12. Den typen arbeidsløse som er mest kortvarig er vanligvis:
- Strukturell arbeidsløse
 - Friksjonell arbeidsløse**
 - Arbeidsløse knytta til lågkonjunkturer
 - Arbeidsløse knytta til et negativt produksjonsgap
13. Ekspansiv pengepolitikk omfatter:
- Kjøp av pengemarkedsobligasjoner**
 - Høgere styringsrente
 - Strammere (skjerpa) reservekrav
 - Salg av pengemarkedsobligasjoner
14. Restriktiv finanspolitikk omfatter:
- Lågere skatter
 - Positiv offentlig sparing**
 - Støttekjøp for å auke verdien av egen valuta
 - Regulering av kapitalmarkedene
15. Den sentrale variabelen i basisversjonen av Solow-modellen er:
- Arbeidskraft (L)
 - Kapital (K)
 - Kapitalintensiteten (K/L)**
 - Skiftparameteren A som fanger opp det modellen utelater
16. Følgende faktor er spesielt viktig for omstilling i en økonomi som bidrar til vekst i BNP:
- Godt utdanna arbeidskraft**
 - Låge skatter
 - Uregulerte aksjemarkeder
 - Rikt på egne naturressurser
17. Land med jamn fordeling har ofte høyere vekst i *BNP/innbygger* enn land med skeiv fordeling pga.:
- Høge og progressive skatter
 - Velfungerende arbeidsmarkeder med klare rettigheter for partene i arbeidsmarkedene**
 - Demokrati
 - Velfungerende sosialpolitikk
18. Høg investeringsrate i en økonomi avhenger bl.a. av:
- Høg verdi av egen valuta
 - Høge renter i kapitalmarkedene
 - Låg reallønn
 - Forutsigbar og langsiktig økonomisk politikk**

19. Ekspansiv finanspolitikk innebærer:
- $T - G > 0$
 - $T - G = 0$
 - $T - G < 0$**
 - Ingen av de andre svaralternativa
20. I en økonomi er det låge penge- og kapitalmarkedsrenter, og låg eller negativ pris- og lønnsvekst. Dette indikerer vanligvis at økonomien er i:
- Balanse
 - En lågkonjunktur**
 - En høgkonjunktur
 - En høg- eller lågkonjunktur, men vi mangler informasjon til å si hva slags konjunktur
21. I formelen $BNP/B = BNP/EMP \times EMP/B$ er **BNP/EMP definert som:**
- Verdiskaping
 - Sysselsettingsgraden
 - Arbeidsproduktiviteten**
 - Arbeidsløyse
22. Konsumprisindeksen var 120 i 2022. Basisåret er satt til 2013. Den årlige gjennomsnittlige veksten i konsumvareprisene for 10-årsperioden er:
- Umulig å rekne ut fordi vi ikke veit hva konsumprisindeksen var i basisåret.
 - Litt under 1%
 - Litt under 2%**
 - Litt under 3%
23. Mange land har delegert ansvaret for pengepolitikken til sentralbanken. Hovedgrunnen til det er fordi:
- Det går raskere å sette inn egna virkemiddel**
 - Politikere flest kan ikke nok om pengepolitikk
 - Det blir lettere å harmonisere pengepolitikken med andre land
 - Risikoen synker for å havne i likviditetsfella
24. S-sektor er definert som:
- Skjerma næringer som mottar offentlig støtte, f.eks. landbruk
 - Naturlig skjerma næringer, dvs. næringer der produksjon må skje nært forbruker**
 - Offentlig sektor
 - Sentrale næringer
25. Formelen $BNP/B = BNP/EMP \times EMP/N \times N/B$ fanger opp sysselsettingsraten gjennom leddet:
- EMP/N**
 - N/B
 - BNP/EMP
 - BNP/B
26. Tilbudskurva i et arbeidsmarked er et direkte uttrykk for:
- Arbeidsløysa blant de som har relevant kompetanse
 - Alternativverdien av tid for arbeidstakerne**
 - Verdiskapinga
 - Den nominelle lønna
27. Når konsumprisindeksen vokser meir enn den nominelle lønna:
- Synker reallønna**
 - Får vi stagflasjon
 - Auker sysselsettinga
 - Auker underskuddet på handelsbalansen med utlandet

28. Deflasjon fører ofte til at kapitalmarkedsrenta går ned. Likevel kan investeringene reduseres fordi:
- Realrenta faller
 - Reallønna auker
 - Etterspørselen i varemarkedene går ned slik at det blir ledig produksjonskapasitet**
 - Pengemarkedsrenta auker
29. Frontfagsmodellen innebærer at K-sektor setter rammene for lønnsoppgjøret ellers i økonomien. Dette kan være problematisk fordi:
- Sysselsettinga i K-sektor synker
 - Sysselsettinga i S-sektor synker
 - Det blir mindre rom for endring i lønna mellom bransjene og dermed redusert omstilling**
 - Økonomien blir meir følsom for endringer i økonomien hos handelspartnerne
30. Tarifføringene er spesielt følsomme for:
- Konjunktorene**
 - Den friksjonelle arbeidsløysa
 - Rentedifferansen mellom bankene
 - Størrelsa på offentlig sektor
31. Når *produksjonsgapet er positivt og aukende*, er følgende virkemiddel velegna:
- Høgere styringsrente**
 - Lågare skatt på arbeid
 - Auka offentlig forbruk
 - Innføre fastkurs på egen valuta
32. Når sentralbankene *selger pengemarkedsobligasjoner*:
- Auker det offentlige forbruket
 - Går likviditeten ned**
 - Auker det private forbruket
 - Svekkes verdien av egen valuta
33. Lågare skatt på arbeid i en *åpen økonomi* fører vanligvis til at:
- Egen valuta styrkes
 - Sysselsettinga går ned
 - Importen auker**
 - Etterspørselen til husholdningene faller
34. Likviditetsfella innebærer at:
- Det er for liten likviditet i økonomien
 - Det offentlige forbruket synker
 - Rentene auker
 - Den marginale konsumtibøyeligheten synker**
35. Mat er ei nødvendig vare. Følgene av virkemidla under er mest egna for å redusere de uheldige sidene av høge matvarepriser:
- Innføre maksimalpriser på mat
 - Innføre matvarestøtte
 - Ikke gjøre noe
 - Auke overføringene de fattigste**
36. Norge har solide statsfinanser sammenlikna med mange andre land. Likevel har verdien av norske kroner falt meir enn valutaverdien til mange andre små økonomier de siste ti åra blant anna. fordi:
- Arbeidsproduktiviteten i Norge utvikler seg svakere enn i sammenliknbare land**
 - Oljeprisen har falt
 - Oljefondet er for stort
 - Rammevilkåra for norsk næringsliv har blitt gradvis dårligere enn i sammenliknbare land

37. Mange utviklingsland er prega av undersyssetting, dvs. at få potensielle arbeidstakere jobber full tid og ønsker å jobbe meir. Tilbudskurva for arbeidskraft er derfor:
- Først bratt så lenge det er mange som ønsker jobb eller jobbe meir, for så å flate ut
 - Bratt heile vegen
 - Flat heile vegen
 - Først flat så lenge det er mange som ønsker jobb eller jobbe meir, for så gradvis å bli brattere**
38. Etter snart to år med aukende inflasjon i store deler av OECD-området, har vekste i inflasjonen gradvis avtatt, bl.a. som følge av at sentralbankene gjennomgående har ført en restriktiv og forutsigbar pengepolitikk. I tillegg til dempe etterspørselen har dette ført til at:
- Arbeidsløysa har gått ned
 - Risikoen for å utløse en umiddelbar resesjon har gått ned
 - Forventningene om at den høge inflasjonen varer, har gått ned**
 - Personer med høg gjeld har fått romsligere økonomi som følge av at realrenta har gått ned
39. Handlingsregelen sier at:
- Overskuddet fra petroleumsvirksomheten skal investeres internasjonalt
 - Man kan ikke overføre meir til statsbudsjettet enn tilførselen av midler til fondet. Slik opprettholdes forventningsverdien av fondet
 - Man kan ikke overføre meir til statsbudsjettet fra Pensjonsfond utland enn at verdien til fondet forventes å bli opprettholdt**
 - Bruken av oljepenger i norsk økonomi må være liten nok til å unngå Hollandsk sjuke
40. Hollandsk sjuke innebærer at:
- Statsbudsjettet er for ekspansivt slik at økonomien trues av inflasjon
 - Inntektene fra en ikke-fornybar naturressurs gjør at lønnsnivået blir for høgt
 - Konkurransutsatt sektor i et land rammes av at landet overforbruker inntektene fra en ikke-fornybar naturressurs**
 - Inntektene fra en ikke-fornybar naturressurs gjør at valutaen blir for sterk